

Svensk ordföljd – bisats

Idag ska vi prata om bisatsen!

Vad är en sats? En sats kan vara huvudsats eller bisats. Den måste bestå av minst subjekt och ett verb för att kallas en sats. Förra gången pratade jag om huvudsatsen och idag ska vi prata om bisatsen.

- Bisatsen är en del av en huvudsats och kan inte stå ensam. Den finns som en satsdel någonstans i huvudsatsen.
- Bisatsen kan till exempel vara ett ADVERBIAL, t ex orsak: *eftersom ...*, eller tid: *när jag var liten*
Det kan också vara OBJEKT: ” *att hon skulle komma på festen*”; eller den kan vara en bestämning till SUBJEKTET: Den där killen, *som står där bredvid trädet*, är min bror.
- Bisatsen kan vi enkelt känna igen genom att den startar med en s k ”bisatsinledare”: *eftersom, när, som, om, ifall, fastän, att, därför att, hur, med flera*. Subjunktioner är lätta att känna igen som bisatsinledare, medan andra typer av inledare, t ex: hur och varför, kan vara lite svårare att känna igen. Du behöver veta att *hur, vem, var, vad när, hur, varför*, också kan fungera som inledare, t ex:

”Jag visste inte *var jag skulle bo*”
”Han undrade *varför jag hade kommit till Sverige*.”

Här kommer några exempel på bisatser. Som du ser, så finns de någonstans i huvudsatsen. **Bisatserna markerar jag med rött!** 😊

1.

HUVUDSATS

1 Första plats	2 verb 1	3 subjekt	INTE	Verb2	partikel	komplement	Adverbial Plats tid varför hur
Eftersom jag är sjuk	ska	jag	inte	jobba	---	Idag	
Jag	Ska	----	Inte	jobba	-----	Idag	Eftersom jag är sjuk

Här ovanför ser du adverbialen som ett svar på ”varför?” (en orsaksbisats) När bisatsen är ett adverbial, kan den både stå först eller sist i huvudsatsen.

2.

HUVUDSATS

Bisatserna är markerade med rött!

1 Första plats	2 verb 1	3 subjekt	INTE	Verb2	partikel	komplement	Adverbial Plats tid varför hur
När jag var liten	bodde	jag					I Motala. (plats)
Jag	bodde	-----					i Motala (plats) när jag var liten (tid)

Här kan du se att ett tidsadverbial (här som en bisats) kan stå på första eller sista plats i huvudsats-schemat.

3.

HUVUDSATS

1 Första plats	2 verb 1	3 subjekt	INTE	Verb2	partikel	komplement	Adverbial Plats tid varför hur
Om jag får uppehållstillstånd (Villkor)	ska	jag		stanna	-----		här i Sverige
Jag	ska	-----		stanna	-----		*Här i Sverige (plats) om jag får uppehållstillstånd (villkorsbisats)

Bisatsen ”om jag får uppehållstillstånd” kan stå först eller sist i huvudsatsen. Plats kommer före villkor på adverbialens plats.*

4.

HUVUDSATS

1 Första plats	2 verb 1	3 subjekt	INTE	Verb2	partikel	komplement	Adverbial Plats tid varför hur
Även om han är sjuk	är	han	alltid		---		på jobbet
Han	är	----	alltid		-----		På jobbet (plats) även om han är sjuk (Bisats med <u>även</u> <u>om...</u>)

Medgivande bisats (även om, trots att, fastän,)

5.

HUVUDSATS

1 Första plats	2 verb 1	3 subjekt	4 INTE Sats- adverbial (S.A)	Verb2	partikel	Komplement VAD? /VEM?	Adverbial Plats tid varför hur
Hon	sa					att hon inte kom in på utbildningen	
Han	undrade	----				om de kommer i morgon.	

Bisatsen i detta exempel fungerar som ett objekt. Den ger svar på ”Vad”

- Hon sa....
- Vad?
- Hon sa att hon hade kommit in på utbildningen

En *bisatsinledare* kan alltså vara:

- subjunktion: som, att, när, då, därför att, trots att,)
- relativt/interrogativt pronomen: som, , vem
- relativt, demonstrativt eller interrogativs pronominaladverb, t ex: då, var, hur, varför.

Lär dig att känna igen *bisatsinledarna*!

Olika slags bisatser

eftersom det är kallt (orsak)

när jag är klar med SFI (tid)

om jag får uppehållstillstånd (villkor)

trots att jag inte kan så mycket svenska (medgivande)

fastän hon är sjuk (medgivande)

att jag kommer in på utbildningen (allmänt underordnande att-bisats: signalerar bisats)

att hon trivs i Sverige (allmänt underordnande att-bisats: signalerar bisats)

som han har hittat på internet (relativ bisats)

som är jättebra (relativ bisats)

hur han skulle göra

varför jag inte kom

vad jag skulle göra i helgen

om jag ville gifta mig med honom

TÄNK PÅ:

- I bisatsen gäller BIFF – regeln! I **B**isats kommer **I**n **F**öre **F**örsta verbet. Den regeln hjälper dig att tänka på vilken plats inte mm ska ha i bisatsen.
- Efter **INLEDAREN** kommer alltid **SUBJEKT**. Det är det absolut viktigaste för dig att komma ihåg! Om du kommer ihåg dessa två regler så brukar det bli rätt!

INLEDARE **SUBJEKT**

Om **du** inte kan komma till mötet måste du ringa och avboka.

Bisatsens ordning/schema är alltså:

BISATS

INLEDARE	SUBJEKT	INTE (S.A.)	VERB1	VERB2	PARTIKEL	KOMPLEMENT (OBJEKT, PREDIKATIV, MED MERA)	ADVERBIAL Får inte flyttas, kan bara stå här!)
...eftersom	Jag	alltid	brukar	frysa			på vintern

Eftersom jag alltid brukar frysa på vintern måste jag använda en jättevarm jacka.
(Bisats)

Det var allt för idag. Hoppas att du förstår lite mer om hur bisatsen fungerar nu.

Följ med på nästa Grammatik online och Uttal online– video och PDF, med Irene!

Ha det bra så länge!

/Irene

På facebook: Your Swedish Teacher

www.svensksprakstudio.com

På min hemsida kan du hitta detta dokument som en PDF-fil att ladda ner.

(skriv gärna en kommentar där!)

Video och PDF-dokument producerat av:

L2 Language Studio © All rights reserved